

TERMINOLOGIA ANATOMICA'DA YER ALAN HAREKET SİSTEMİ İLE İLGİLİ TERİMLERDE BULUNAN
SIFATLARIN İNCELENMESİ*
INVESTIGATION OF THE ADJUSTMENTS IN TERMINOLOGIA ANATOMICA, IN TERMS RELATED TO THE
MOVEMENT SYSTEM

Safiye ESERSOY¹, Erdoğan UNUR²

¹Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Anatomi Anabilim Dalı, Kayseri

²Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Kayseri

ÖZ

Her bilim dalında yaşanacak karışıklıkların önlenmesi, bilim insanları arasında etkili ve doğru iletişim kurulabilmesi için terminoloji büyük öneme sahiptir. Çalışmamız, ülkemizde tıbbi ve anatomik terminoloji üzerine yapılan araştırma sayısının az olması sebebiyle alandaki kısıtlı bilgi birikimine katkı sağlamak amacıyla yazılmıştır. Günümüzde Tıbbi terminolojide kullanılan terimlerin sayısı 170.000 civarındadır. Bu terimlerin yaklaşık 10.000 tanesi anatomik terimlerdir. Terimler Latince ve Grekçe kökene dayanmaktadır. Tıbbi terminolojide kullanılan terimlerin çoğunluğu isimler, sıfatlar ve sayılardan oluşmaktadır. Çalışmamızda Thieme tarafından Stuttgart'ta yayınlanan Terminologia Anatomica temel alınmıştır. Hareket sistemiyle ilgili olan bölümünde (1-46. sayfalar) 2282 terim incelenerek içerisinde geçen sıfatlar; köken, derece ve şekil açısından değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda her bölüm için ayrı tablolar oluşturulmuş ve bu tablolar ile kullanılan sıfatların sayıları belirtilmiştir. Tablolar bize gösterdi ki incelediğimiz bölüm için terimlerde geçen Latince sıfat sayısı Grekçe sıfat sayısından fazladır. Şekil bakımından incelediğimizde en çok kullanılan iki şekilli sıfatlardır. Derece açısından baktığımızda en fazla positivus hali kullanılmaktayken, en çok tekrar edilen comparative sıfatlar olduğu görülmektedir. Elde ettiğimiz veriler ile hareket sistemi içerisinde bulunan terimlerde kullanılan sıfatların nasıl bir dağılım gösterdiğini, isimleri nasıl etkilediğini ve özelliklerini ortaya koymaya çalıştık, çalışmamızın tıp öğrenimi için önemli olan terminolojinin gelişmesine ve anatomi dersinin öğreniminin daha anlaşılır ve kolay olmasına yardımcı olmasını ummaktayız.

Anahtar kelimeler: Anatomi, kas-iskelet sistemi, terminoloji.

* Bu Çalışma Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi Tarafından TYL-2019-8767 Kod ile Desteklenmiştir.

Makale Geliş Tarihi : 28.07.2020
Makale Kabul Tarihi: 04.11.2020

ABSTRACT

Terminology is integral to prevent confusion in science and to establish effective and accurate communication among researchers. The goal of this study is to contribute to the limited knowledge of medical and anatomical terminology in our country. Today, the number of terms used in Medical terminology is around 170,000. Approximately 10,000 of these terms are anatomical. The terms are originated in Latin and Greek. The majority of them used in medical terminology consist of nouns, adjectives, and numbers. Our study is based on the movement system (pages 1 - 46) in Terminologia Anatomica. Terms and their adjectives are evaluated in terms of origin, grade, and shape. The results are presented in a table for each section. We found that the Latin adjectives are more commonly used than Greek adjectives in the terms. The two-used adjectives shape are the most used in the terms. In terms of degrees, while the most repeated adjectives are comparative ones, the most common adjective is positivus. As a result, we examine the feature, effects, and usage of adjectives in the movement system terms. We hope that results help the researchers to develop the terminology for medical education and to contribute to understanding the anatomy.

Keywords: Anatomy, musculoskeletal system, terminology.

Corresponding Author: Uzm. Safiye ESERSOY, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Anatomi Anabilim Dalı, Kayseri
ORCID ID: 0000-0002-5587-0973
E-mail: safiyeser5@gmail.com
Prof. Dr. Erdoğan UNUR, unur@erciyes.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-2033-4350

GİRİŞ

Her bilim dalında olduğu gibi tıp eğitiminin temelini oluşturan anatomi bilimi içinde terminoloji büyük öneme sahiptir. Terminoloji eğitiminde, günlük yaşamda klinik uygulamalarda karşılaşılabilecek karışıklıkları önlemek adına doğru olarak kullanılmalıdır. Terminoloji kurallarının ve terimlerin kullanım şekillerinin bilinmesi aynı zamanda yeni oluşturulacak terimlerin doğru şekilde üretilmesine katkı sağlar. Tıp eğitimi ve sağlıkla ilgili diğer branşlardaki anatomi eğitimi alan öğrenciler için günümüzde kullanılmayan bir dil olan Latince terimlerin ve antik Grek kültürüne dayalı kelimelerin öğrenilmesi ve anlaşılması zor olmaktadır. Bu zorluğu aşmak için dilin özelliklerini, kelimelerin kökünü ve aldığı eklerin nasıl kullanıldığını bilmek gerekir. Türkiye’de bu konu üzerinde yeterli kaynak bulmak oldukça zordur. Çünkü anatomik terminoloji üzerine yapılan çalışma sayısı oldukça azdır. Bu açığı bir nebze olsun kapatabilmek için anatomik terminoloji içerisinde kalabalık bir grubu temsil eden sıfatlar, incelenerek konu hakkında temel bilgilerin ortaya konması amaçlandı. Terminolojica Anatomica’da (1) bulunan hareket sistemi ile ilgili sıfatların incelenerek bu sıfatların kökenlerine, derecelerine ve şekillerine göre gruplandırılması amaçlandı. Elde edeceğimiz veriler ile sıfatların nasıl kullanıldığını ve terminolojik özelliklerini ortaya koyarak sağlık alanındaki eğitimcilere ve öğrencilere katkı sağlayacak temel bilgileri ortaya koymayı amaçladık. Çalışmamızın terminoloji konusunda yapılacak olan çalışmalara yol gösterici olacağı kanaatindeyiz.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmamız Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Anatomi Anabilim dalında gerçekleştirildi. Çalışmamızda kaynak olarak anatomik terminoloji listelerinin en sonucusu ve en kapsamlısı Terminologia Anatomica (TA) kullanıldı (1). TA’da 8738 terim bulunmaktadır ve bu terimlerden hareket sistemi ile ilgili olarak genel anatomi (anatomia generalis) bölümünde 254 terim bulunmakta ve iskelet sistemi (systema skeletale), kas sistemi (systema musculare) ve eklem sistemi (systema articulare) ile ilgili 2028 terim bulunmakta olup toplam 2282 terim incelenmemize dahil edildi.

Bu terimler köken, derece ve şekil açısından değerlendirilirken Mesleki Latince (2); Tıp Terimlerinin Oluşması İle İlgili Genel Bilgiler Ve Fonksiyonel Anatomi Terimleri Sözlüğü (3); Latince Türkçe sözlük (4); Tıbbi Latince (5) kaynaklarından yararlanıldı. Değerlendirmeler sonucunda her bölüm için ayrı tablolar oluşturuldu ve bu tablolar ile her bölüm içerisinde geçen sıfatlar gruplandırıldı ve sayıları belirtildi.

BULGULAR

TA’da anatomia generalis başlığı altında 254 terim bulunmaktadır. Sistemik anatomi bölümünde systema skeletale bölümünde 984 terim, systema articulare bölümünde 386 terim ve systema musculare ile ilgili 658 terim olmak üzere hareket sistemi ile ilgili toplam 2028 adet terim bulunmaktadır. TA’nın incelediğimiz bölümünde (anatomia generalis ve systema locomotorium) toplam 2282 terim vardır. Bu terimlerin içerisinde kullanılan toplam sıfat sayısı 582 iken tekrar sayıları ile birlikte bu sıfatlar 2437 kez kullanılmıştır.

Anatomia generalis başlığı altındaki 254 terim içerisinde toplam 132 sıfat bulunmaktadır. Bu sıfatların bazıları sadece bir kez kullanılırken bazılarının kullanım sayıları 2 ile 16 arasında değişmektedir. Tekrarları ile birlikte toplam 255 adet sıfat geçmektedir. Geçen sıfatlardan 111’i Latince kökenli ve 225 kez tekrar edilirken 21’i Grekçe kökenli ve 30 kez tekrar edilmiştir. Anatomia generalis bölümü içinde 31 sıfat üç şekillidir ve tekrar sayısı ile birlikte 45 defa kullanılmıştır. İki şekilli 101 sıfat tekrarları ile birlikte 210 defa geçmiştir. Tek şekilli sıfat kullanılmamıştır. Derecelendirme özelliklerine göre gruplandırıldığımızda gradus positivus (olumluluk derecesi) halinde sıfatlar toplam 125 adettir ve 209 defa kullanılmıştır. Gradus comparativus (karşılaştırma derecesi) halinde altı sıfat bulunmaktadır. Bu sıfatlar 44 kez tekrarlanmıştır. Gradus superlativus (üstünlük derecesi) minimus, a, um sıfatı iki defa kullanılmıştır (Tablo I).

TA’da systema skeletale içerisinde 984 adet terim bulunmaktadır. Bu terimlerin içerisinde 263 sıfat bulunmaktadır. Bu sıfatların tekrar sayıları ile birlikte toplam kullanım sayısı 960 adettir. Bu sıfatlardan üç şekilli olanlar 125 adet olup (tekrarları sayıları ile birlikte) 333 adettir. İki şekilli 134 adet sıfat bulunmakta olup tekrarları ile birlikte 623 tanedir. İskelet sistemi başlığı içinde dört tane tek şekilli sıfat (nutriens, persistens, prominens, fluctuantes) vardır. İskelet sistemi bölümü içerisindeki sıfatları derecelendirme durumlarına göre gruplandırıldığımızda; 256 adet gradus positivus sıfat bulunmaktadır. Bu sıfatlar 809 defa kullanılmıştır. İskelet sistemi içerisinde altı adet gradus comparativus sıfat vardır. Gradus comparativus sıfatlar tekrarları ile birlikte 149 defa kullanılmıştır. Gradus superlativus sıfatlar (supremus, a, um) iki kez kullanılmıştır (Tablo II). Sytema articulare bölümünde 197 farklı sıfat kullanılmaktadır. Bu sıfatlar tekrar sayıları ile birlikte toplam 449 kez kullanılmıştır. Sytema articulare içerisindeki 62 sıfat üç şekillidir ve bu sıfatlar 132 kez tekrar edilerek kullanılmaktadır. Sytema articulare terimlerinin içerisinde 132 sıfat iki şekilli olarak kullanılmıştır. Tekrarları ile birlikte kullanılan bu iki şekilli sıfatların toplamı 314 adettir. Tek şekilli sıfat sayısı üçtür. Sytema articulare içerisinde kullanılan tek şekilli sıfatlar simplex, persistens, descendens, sıfatlarıdır. Sytema articulare bölümünde 191 adet gradus positivus sıfat 405 defa tekrar ederken altı adet gradus comparativus sıfat 44 kez tekrar edilmiştir. Gradus superlativus sıfat bulunmamaktadır (Tablo III).

Systema musculare içerisinde 252 adet farklı sıfat kullanılmaktadır. Bu sıfatlar tekrar sayıları ile birlikte 804 kez kullanılmıştır. Bu sıfatların 124 adedi üç şekilli olup 383 defa tekrar ederken, 120 adedi iki şekilli olup 395 defa tekrar etmiştir. Bu bölümünde sekiz adet tek şekilli sıfat toplam 26 defa kullanılmıştır. Systema musculare içerisindeki sıfatların 241’i gradus positivus halinde olup 669 defa kullanılırken, altı tanesi gradus comprativus halindedir ve 85 kez kullanılmıştır. Systema musculare içerisinde gradus superlativus halinde beş sıfat bulunmaktadır ve bunlar 23 defa kullanılmıştır (Tablo IV).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bilim dünyasında gelişme sağlayabilmek için uluslararası ortak bir dil oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Tablo 1. Anatomia Generalis içerisinde geçen sıfatlar

Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayısı	Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayısı	Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayısı
Abdominalis, e	LA	1	Internus, a, um	LA	1	Popliteus, a, um	GR	1
Analıs, e	LA	2	Interspinalis, e	LA	1	Posterior, ius	LA	16
Antebrachialis, e	GR	3	Intertrabecularıs, e	LA	1	Presternalıs, e	GR	1
Anterior, ius	LA	16	Lateralıs, e	LA	11	Primus, a, um	LA	2
Anularıs, e	LA	1	Longitudinalıs, e	LA	2	Profundus, a, um	LA	1
Apicalıs, e	LA	1	Lumbalis, e	LA	3	Proximalıs, e	LA	2
Auricularıs, e	LA	1	Luminalıs, e	LA	1	Pubicus, a, um	LA	1
Axialis, e	LA	1	Major, us	LA	1	Quartus, a, um	LA	2
Axillaris, e	LA	5	Mammariıs, e	LA	1	Quintus, a, um	LA	2
Basalis, e	LA	1	Mammillarıs, e	LA	1	Radialis, e	LA	3
Basilarıs, e	GR	1	Mastoidens, a, um	GR	1	Retromalleolarıs, e	LA	2
Bicipitalıs, e	LA	4	Medialis, e	LA	6	Rostralis, e	LA	1
Brachialis, e	GR	3	Medianus, a, um	LA	5	Sacralıs, e	LA	1
Buccalis, e	LA	1	Medioclavicularıs, e	LA	1	Sagittalis, e	LA	2
Calcaneus, a, um	LA	1	Medius, a, um	LA	4	Scapularıs, e	LA	2
Caroticus, a, um	GR	1	Mentalıs, e	LA	1	Secundus, a, um	LA	2
Carpalis, e	GR	3	Mentolabialis, e	LA	1	Sinister, tra, trum	LA	1
Caudalis, e	LA	1	Metacarpalis, e	GR	1	Sternalıs, e	GR	1
Centralıs, e	LA	6	Metatarsalis, e	LA	1	Stenoleidomastoidens, a, um	GR	1
Coccygeus, a, um	GR	1	Minimus, a, um	LA	2	Submandibularıs, e	LA	1
Coronalis, e	LA	2	Minor, us	LA	1	Submentalıs, e	LA	1
Cranialis, e	LA	4	Muscularıs, e	LA	1	Superficialıs, e	LA	5
Cubitalıs, e	GR	1	Nasolabialis, e	LA	1	Superior, ius	LA	2
Deltoidens, a, um	LA	1	Nasolabialis, e	LA	1	Suprascapularıs, e	LA	1
Dexter, tra, trum	LA	1	Occipitalıs, e	LA	2	Suprascapularıs, e	LA	1
Distalis, e	LA	2	Omodavicularıs, e	LA	1	Suprapalpibralis, e	LA	2
Dorsalis, e	GR	6	Omotrachealis, e	LA	1	Tarsalis, e	LA	1
Epigastricus, a, um	LA	2	Oralis, e	LA	1	Temporalıs, e	LA	1
Externus, a, um	LA	1	Orbitalıs, e	LA	1	Tertius, a, um	LA	2
Facialis, e	LA	1	Palmarıs, e	LA	3	Thoracicus, a, um	GR	1
Fibularıs, e	LA	2	Parasternalıs, e	GR	1	Tibialis, e	LA	2
Frontalis, e	LA	3	Paravertebralis, e	LA	1	Transpyloricus, a, um	LA	1
Glutealis, e	GR	2	Partialis, e	LA	1	Transversalis, e	LA	2
Horizontalıs, e	LA	2	Parotideomassetericus, a, um	GR	1	Transversus, a, um	LA	3
Hypochondriacus, a, um	GR	1	Pectoralis, e	LA	5	Ulnaris, e	LA	1
Inferior, ius	LA	5	Claviopectoralıs, e			Umbilicalıs, e	LA	1
Infraclavicularıs, e	LA	1	Deltopectoralıs, e	LA	1	Urogenitalıs, e	LA	1
Inframammariıs, e	LA	1	Perinealis, e	LA	1	Ventralıs, e	LA	1
Infracorbitalıs, e	LA	1	Peripheralis, e	LA	1	Vertebralis, e	LA	1
Infrascapularıs, e	LA	1	Peronealis, e	LA	1	Verticalıs, e	LA	1
Inguinalıs, e	LA	1	Plantaris, e	LA	3	Volaris, e	LA	1
Interglutealis, e	GR	1				Zygonaticus, a, um	GR	1

Tablo II. Systema Skelelate bölümünde bulunan sıfatlar

Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayısı	Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayısı	Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayısı
Accessorius, a, um	LA	1	Infratemporalis, e	LA	4	Pterygomaxillaris, e	LA	1
Acromialis, e	GR	2	Interalveolaris, e	LA	2	Pterygopalatinus, a, um	LA	1
Acusticus, a, um	GR	4	Intercondylaris, e	GR	7	Pterygospinosus, a, um	LA	1
Adductorius, a, um	LA	1	Intercristalis, e	LA	1	Pubicus, a, um	LA	3
Alveolaris, e	LA	8	Intermedius, a, um	LA	2	Pulmonalis, e	LA	1
Anatomicus, a, um	GR	2	Internus, a, um	LA	10	Pyramidalis, e	GR	1
Anterior, ius	LA	30	Interosseus, a, um	LA	4	Quadratus, a, um	LA	1
Anterolateralis, e	LA	2	Interparietalis, e	LA	1	Radialis, e	LA	3
Anteromedialis, e	LA	1	Interradicularis, e	LA	2	Rectus, a, um	LA	1
Anularis, e	LA	1	Interspinosus, a, um	LA	1	Retromolaris, e	LA	2
Appendicularis, e	LA	1	Intertrochantericus, a, um	GR	3	Rotundus, a, um	LA	1
Arcuatus, a, um	LA	3	Intertubercularis, e	LA	1	Ruber, bra, brum	LA	1
Subarcuatus, a, um	GR	2	Intrajugularis, e	LA	2	Sacer, cra, crum	LA	6
Arteriosus, a, um	LA	38	Irregularis, e	LA	1	Sacralis, e	LA	12
Articularis, e	LA	1	Ischiadicus, a, um	GR	4	Sagittalis, e	LA	4
Asper, a, um	LA	1	Ischiopubicus, a, um	LA	1	Scalenus, a, um	LA	1
Auditivus, a, um	LA	2	Infrasternalis, e	GR	1	Scaphoideus, a, um	LA	3
Auditorius, a, um	LA	3	Jugularis, e	LA	8	Secundarius, a, um	LA	2
Auricularis, e	LA	2	Lacer, era, erum	LA	1	Secundus, a, um	LA	1
Axialis, e	LA	1	Lacrimalis, e	LA	11	Semilunaris, e	LA	1
Basalis, e	LA	1	Lambdoideus, a, um	GR	1	Serratus, a, um	LA	1
Basilaris, e	GR	1	Lateralis, e	LA	36	Sesamoideus, a, um	LA	3
Brevis, e	LA	1	Libet, a, um	LA	2	Sigmoideus, a, um	GR	3
Calcaneonavicularis, e	LA	2	Longus, a, um	LA	7	Skeletalis, e	LA	1
Calcaneus, a, um	LA	9	Lumbalis, e	LA	2	Soleus, a, um	LA	1
Caninus, a, um	LA	1	Lunatus, a, um	LA	2	Sphenoethmoidalis, e	LA	1
Capitatus, a, um	LA	1	Major, us	LA	14	Sphenoidealıs, e	LA	16
Caroticotympanicus, a, um	GR	1	Malleolaris, e	LA	4	Sphenopalatinus, a, um	LA	2

Tablo II. Systema Skelete bölümünde bulunan sıfatlar (Devamı)

Caroticus, a, um	GR	5	Mamillaris, e	LA	1	Sphenopetrosus, a, um	GR	1
Carpalis, e	GR	3	Mandibularis, e	LA	3	Spinalis, e	LA	1
Metacarpalis, e	LA	1	Submandibularis, e	LA	2	Spinosus, a, um	LA	2
Cartilagineus, a, um	LA	1	Marginalis, e	GR	11	Spongiosus, a, um	LA	1
Cerebellaris, e	LA	1	Mastoides, a, um	GR	11	Spurius, a, um	LA	1
Cerebralis, e	LA	4	Maxillaris, e	LA	5	Squamosus, a, um	LA	3
Cervicalis, e	LA	2	Medialis, e	LA	28	Sternalis, e	GR	2
Chirurgicus, a, um	GR	1	Medius, a, um	LA	11	Styloideus, a, um	GR	6
Choanalis, e	GR	1	Medullaris, e	LA	1	Suprastyloideus, a, um	GR	1
Clavicularis, e	LA	4	Membranaceus, a, um	LA	1	Styломastoides, a, um	LA	3
Costoclavicularis, e	LA	4	Meningeus, a, um	LA	1	Subclavius, a, um	LA	3
Coracoclavicularis, e	GR	3	Mentalis, e	LA	5	Sublingualis, e	LA	1
Clinoides, a, um	GR	2	Metopicus, a, um	GR	1	Subpubicus, a, um	LA	1
Coccygeus, a, um	GR	2	Minor, us	LA	12	Subscapularis, e	LA	1
Communis, e	LA	1	Musculotubarius, a, um	LA	2	Superciliaris, e	LA	1
Compactus, a, um	LA	1	Mylohyoideus, a, um	GR	2	Superior, ius	LA	33
Conchalis, e	GR	2	Nasalis, e	LA	19	Supracetabularis, e	LA	1
Condyliaris, e	GR	3	Nasolacrimalis, e	LA	2	Supracondylaris, e	GR	5
Conoides, a, um	GR	1	Nasopharyngeus, a, um	GR	1	Supraepicondylaris, e	GR	2
Coracoideus, a, um	GR	1	Navicularis, e	LA	3	Supramastoideus, a, um	GR	1
Coronoideus, a, um	LA	3	Nuchalis, e	LA	3	Suprameatalis, e	LA	2
Corticalis, e	LA	1	Nutricius, a, um	LA	2	Suprameaticus, a, um	LA	2
Costalis, e	LA	9	Nutrien, entis	LA	1	Supraorbitalis, e	LA	4
Intercostalis, e	LA	1	Obturatorius, a, um	LA	4	Supraspinatus, a, um	LA	1
Costiformis, e	LA	1	Occipitalis, e	LA	15	Suprasternalis, e	GR	1
Cribriformis, a, um	LA	2	Opticus, a, um	GR	1	Supremus, a, um	LA	2
Cruciformis, e	LA	1	Orbitalis, e	LA	14	Suturalis, e	LA	1
Cuboides, a, um	GR	3	Osseus, a, um	LA	4	Symphysialis, e	GR	1
Cuneiformis, e	LA	4	Ovalis, e	LA	1	Talaris, e	LA	3
Deltoides, a, um	GR	2	Palatinus, a, um	LA	14	Temporalis, e	LA	12
Dentalis, e	LA	2	Palatovaginalis, e	LA	2	Terminalis, e	LA	1

Tablo II. Systema Skeletate bötümünde bulunan sıfatlar(Devamı)

Diagonalis, e	GR	1	Paramastoidens, a, um	GR	1	Tertius, a, um	LA	2
Digastricus, a, um	LA	1	Parietalis, e	LA	8	Thoracicus, a, um	LA	4
Diploicus, a, um	LA	1	Pectineus, a, um	LA	1	Trabecularis, e	LA	1
Distalis, e	LA	4	Pectoralis, e	LA	1	Transversus, a, um	LA	5
Dorsalis, e	LA	2	Pelvicus, a, um	LA	3	Trapezius, a, um	GR	2
Epiphysialis, e	LA	3	Sacropelvicus, a, um			Trapezoidens, a, um	GR	2
Ethmoidalis, e	LA	14	Peronealis, e	LA	1	Trigeminalis, e	LA	1
Externus, a, um	LA	12	Peroneus, a, um	GR	2	Triquetrus, a, um	LA	1
Facialis, e	LA	3	Perpendicularis, e	LA	2	Trochlearis, e	LA	3
Fibularis, e	LA	5	Persistens, -entis	LA	1	Turcicus, a, um	LA	1
Flavus, a, um	LA	1	Petrooccipitalis, e	LA	1	Tympanicus, a, um	GR	7
Fluctuans, anis	LA	1	Petrosquamosus, a, um	LA	1	Tympanomastoidens, a, um	GR	1
Frontalis, e	LA	17	Petrosus, a, um	GR	17	Tympanosquamosus, a, um	LA	1
Glenoidalis, e	LA	3	Petrotympanicus, a, um	GR	1	Ulnaris, e	LA	2
Supraglenoidalis, e			Pharyngeus, a, um	GR	1	Uncinatus, a, um	LA	3
Infraglenoidalis, e			Piriformis, e	LA	1	Vaginalis, e	LA	1
Gluteus, a, um	GR	5	Pisiformis, e	LA	1	Vertebralis, e	LA	10
Granularis, e	LA	1	Planus, a, um	LA	1			
Hamatus, a, um	LA	2	Pneumaticus, a, um	LA	1	Verticalis, e	LA	1
Horizontalis, e	LA	1	Popliteus, a, um	GR	2	Venus, a, um	LA	2
Hyoideus, a, um	GR	2	Posterior, ius	LA	31	Vomerorotralis, e	LA	1
Hypoglossus, a, um	GR	1	Posterolateralis, e	LA	1	Vomerovaginalis, e	LA	2
Hypophysialis, e	GR	1	Prechiasmaticus, a, um	GR	1	Xiphoidens, a, um	GR	1
Iliacus, a, um	LA	8	Primarius, a, um	LA	2	Zygomatocfacialis, e	LA	1
Iliopubicus, a, um	LA	1	Primus, a, um	LA	4	Zygomatocomaxillaris, e	LA	1
Incisivus, a, um	LA	7	Prominens, -ntis	LA	1	Zygomatocoorbitalis, e	LA	1
Inferior, ius	LA	29	Pronatorius, a, um	LA	1	Zygomatocotemporalis, e	LA	1
Infraorbitalis, e	LA	6	Proximalis, e	LA	2	Zygomaticus, a, um	GR	6
Infraspinatus, a, um	LA	1	Pterygoideus, a, um	GR	8			

Tablo III. Systema Articulare içerisinde bulunan sıfatların listesi

Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayısı	Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayısı	Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayısı
Acromioclavicularis, e	LA	8	Glenohumeralis, e	LA	3	Radiocarpalis, e	GR	20
Coracoclavicularis, e			Coracohumeralis, e			Ulnocarpalis, e		
Sternoclavicularis, e			Glenoidalis, e	LA	1	Intercarpalis, e		
Costoclavicularis, e			Humero-radialis, e	LA	3	Mediocarpalis, e		
Interclavicularis, e			Radialis, e			Pisometacarpalis, e		
Adiposus, a, um	GR	1	Humero-ulnaris, e	LA	7	Carpometacarpalis, e		
Alaris, e	LA	2	Ulnaris, e			Metacarpalis, e		
Anterior, ius	LA	13	Radioulnaris			Sacroformis, e	LA	2
Anularis, e	LA	1	Iliolumbalis, e	LA	1	Sacrocoecygeus, a, um	GR	8
Arcuatus, a, um	LA	1	Inferior, ius	LA	6	Sacroiliacus, a, um	LA	4
Articularis, e	LA	16	Interchondralis, e	LA	2	Sacro-tuberalis, e	LA	1
Intraarticularis, e			Costochondralis, e			Sagittalis, e	LA	1
Atlantoaxialis, e	LA	2	Intercostalis, e	LA	6	Sellaris, e	LA	1
Bicondylaris, e	GR	1	Lumbocostalis, e			Serratus, a, um	LA	1
Bifurcatus, a, um	LA	1	Sternocostalis, e	LA	4	Simplex, icis	LA	1
Calcanecuboideus, a, um	GR	7	Intercuneiformis, e	LA	2	Sphenoethmoidalis, e	LA	4
Cuneocuboideus, a, um	LA	2	Internus, a, um	LA	15	Frontoethmoidalis, e		
Cartilagineus, a, um	LA	1	Interosseum, a, um	LA	4	Palatoethmoidalis, e	LA	2
Compositus, a, um	GR	1	Osseus, a, um			Sphenofrontalis, e		
Conoideus, a, um	GR	1	Interspinalis, e	LA	4	Frontalis, e		
Coracoacromialis, e	GR	1	Supraspinalis, e			Sphenooccipitalis, e	LA	9
Coronalis, e	LA	1	Sacrospinalis, e			Petrooccipitalis, e		
Costosternalis, e	LA	5	Pterygospinalis, e	LA	6	Intraoccipitalis, e		
Sternalis, e			Interransversarius, a, um					
Xiphosternalis, e			Costotraversarius, a, um	LA	3	Sphenoparietalis, e	LA	1
			Intracapsularis, e			Sphenopetrosus, a, um	GR	1
			Capsularis, e			Sphenovomeris, e	LA	1
Costoxiphoides, a, um	GR	1	Extracapsularis, e	GR	2	Spheroides, a, um	GR	1
Cotylicus, a, um	GR	1	Ischiadicus, a, um	LA	2	Squamosus, a, um	GR	3
Coxofemoralis, e	LA	6	Infrapatellaris, e	GR	1	Sphenosquamosus, a, um	GR	1
Iliofemoralis, e			Lacrimoconchalıs, e	GR	1	Stylohyoides, a, um	LA	2
Ischiofemoralis, e			Lambdoideus, a, um	LA	22	Superficialis, e	LA	9
Pubofemoralis, e			Laternalis, e			Superior, ius	LA	9
Menisiofemoralis, e			Collateralis, e					

Tablo III. Systema Articulare İcerisinde bulunan sifatlarnn listesi (Devamı)

Cruciatius, a, um	LA	2	Limbosus, a, um	LA	1	Synovialis, e	LA	10
Cruciformis, e	LA	1	Longitudinalis, e	LA	3	Talocalcaneonavicularis, e	LA	11
Cylindricus, a, um	GR	1	Longus, a, um	LA	1	Calcaneonavicularis, e		
Deltoidus, a, um	GR	1	Lumbosacralis, e	LA	1	Cuneonavicularis, e		
Dentalis, e	LA	1	Major, us	LA	1	Tibionavicularis, e		
Denticulus, a, um	LA	1	Medialis, e	LA	6	Talonavicularis, e		
Dentocavicularis, e	LA	1	Medianus, a, um	LA	2	Cuboideonavicularis, e		
Descendens, ntis	LA	1	Metopicus, a, um	GR	1	Talocalcaneus, a, um	LA	6
Distalis, e	LA	1	Minor, us	LA	1	Tibiocalcaneus, a, um		
Dorsalis, e	LA	15	Obliquus, a, um	LA	2	Talocruralis, e	LA	1
Ellipsoideus, a, um	GR	1	Obturatorius, a, um	LA	2	Talo fibularis, e	LA	8
Epiphysialis, e	GR	2	Occipitomastoideus, a, um	GR	3	Calcaneofibularis, e		
Zygapophysialis, e	LA	2	Parietomastoideus, a, um			Fibularis, e		
Externus, a, um	LA	2	Squamomastoideus, a, um			Tibiofibularis, e		
Falciformis, e	LA	1	Orbicularis, e	LA	1	Tarsometatarsalis, e	LA	9
Fibrosus, a, um	LA	5	Palatinus, a, um	LA	2	Cuneometatarsalis, e		
Flavus, a, um	LA	1	Palmaris, e	LA	7	Intermetatarsalis, e		
Frontolacrimalis, e	LA	2	Pectoralis, e	LA	3	Metatarsalis, e		
Ethmoidolacrimalis, e			Persistens, ntis	LA	1	Tectorius, a, um	LA	1
Frontomaxillaris, e	LA	8	Pisiformis, e	LA	1	Temporomandibularis, e	LA	3
Zygomatocomaxillaris, e			Pisohamatus, a, um	LA	1	Sphenomandibularis, e		
Ethmoidomaxillaris, e			Plantaris, e	LA	13	Stylomandibularis, e		
Sphenomaxillaris, e			Planus, a, um	LA	2	Tibialis, e	LA	1
Nasomaxillaris, e			Popliteus, a, um	GR	2	Tribiotarialis, e	LA	3
Lacrimomaxillaris, e			Posterior, ius	LA	14	Subtalaris, e		
Internaxillaris, e			Primus, a, um	LA	1	Transversus, a, um	LA	11
Palatomaxillaris, e			Profundus, a, um	LA	4	Trapezoideus, a, um	GR	1
Frontonasalis, e	LA	2	Proximalis, e	LA	1	Trochoideus, a, um	GR	1
Internasalis, e	LA	2	Pubicus, a, um	LA	5	Ventralis, e	LA	1
Frontozygomatikus, a, um	LA	3	Interpubicus, a, um			Verteбрalis, e	LA	7
Sphenozygomatikus, a, um			Pulposus, a, um	LA	1	Interverteбрalis, e		
Temporozygomatikus, a, um			Quadratus, a, um	LA	1	Costoverteбрalis, e		
			Radiatus, a, um	GR	3			

Tablo IV. Systema musculare içerisinde bulunan sıfatlar

Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayı	Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayı	Latince ve Grekçe sıfatlar	Köküni	Sayı
Abdominalis, e	LA	2	Ischiadicus, a, um	GR	2	Quadriceps, ciptis	LA	2
Endoabdominalis, e	LA	1	Labialis, e	LA	1	Quintus, a, um	LA	1
Accessorius, a, um	GR	3	Lacunarıs, e	LA	1	Radialis, e	LA	9
Acromialis, e	GR	1	Laryngeus, a, um	LA	1	Rectoprostaticus, a, um	GR	5
Subacromialis, e	GR	1	Lateralıs, e	LA	18	Puboprostaticus, a, um	LA	3
Adiposus, a, um	GR	1	Latissimus, a, um	LA	2	Rectovaginalıs, e	LA	9
Alaris, e	LA	1	Laxus, a, um	LA	1	Pubovaginalıs, e	LA	2
Albus, a, um	LA	2	Longissimus, a, um	LA	5	Rectus, a, um	LA	9
Anconeus, a, um	GR	1	Longus, a, um	LA	29	Reflexus, a, um	LA	2
Anserinus, a, um	LA	1	Lumbalis, e	LA	4	Rhomboideus, a, um	GR	2
Anterior, ius	LA	19	Thoracolumbalıs, e	LA	2	Risorius, a, um	LA	1
Anularıs, e	LA	2	Lumbricalıs, e	LA	2	Saphenus, a, um	GR	1
Aorticus, a, um	GR	1	Magnus, a, um	LA	1	Sartorius, a, um	LA	2
Arcuatus, a, um	LA	5	Major, us	LA	6	Scalenus, a, um	LA	4
Articularıs, e	LA	2	Marginalıs, e	LA	1	Semilunaris, e	LA	1
Ascendens, ntıs	LA	1	Massetericus, a, um	GR	3	Semipennatus, a, um	LA	5
Auricularıs, e	LA	3	Maximus, a, um	LA	1	Unipennatus, a, um	LA	1
Axillaris, e	LA	1	Medialis, e	LA	17	Pennatus, a, um	LA	1
Biceps, itıs	LA	5	Medianus, a, um	LA	1	Bipennatus, a, um	LA	1
Bicipitalıs, e	LA	1	Membranosus, a, um	LA	3	Multipennatus, a, um	LA	1
Biventer, era, erum	LA	1	Seminembranosus, a, um	LA	1	Serratus, a, um	LA	3
Brevis, e	LA	20	Mentalıs, e	LA	4	Sinister, tra, trum	LA	1
Buccopharyngeus, a, um	GR	1	Metacarpalis, e	GR	4	Solealis, e	LA	1
Calcaneus, a, um	LA	3	Carpalis, e	LA	12	Soleus, a, um	LA	2
Caroticus, a, um	GR	1	Minimus, a, um	LA	6	Spinalıs, e	LA	17
Cavus, a, um	LA	1	Minor, us	LA	1	Semispinalıs, e	LA	2
Cervicalıs, e	LA	1	Mobilıs, e	LA	1	Interspinalıs, e	LA	2
Ciliarıs, e	LA	1	Mollıs, e	LA	1	Spinotransversalis, e	LA	2
Clavicularıs, e	LA	2	Multifidus, a, um	LA	5	Transversalis, e	LA	1
Communis, e	LA	3	Muscularıs, e	LA	11	Sternocleidomastoideus, a, um	LA	1
Connectivus, a, um	LA	1	Intermuscularıs, e	LA	1	Stylohyoideus, a, um	GR	10
Coracobrachialis, e	GR	3	Submuscularıs, e	LA	1	Mylohyoideus, a, um	LA	1
Brachialis, e	LA	1	Nasalis, e	LA	6	Gentiohyoideus, a, um	LA	1
Cribriformıs, e	LA	2	Obliquus, a, um	LA	5	Infrahyoideus, a, um	LA	1
Cubitalıs, e	LA	1	Obturatorius, a, um	LA	2	Sternohyoideus, a, um	LA	1
Cutaneus, a, um	LA	13	Occipitalıs, e	LA	2	Omohyoideus, a, um	LA	1
Subcutaneus, a, um	LA	3	Suboccipitalıs, e	LA	2	Thyrohyoideus, a, um	LA	1
Deltoides, a, um	GR	1	Occipitofrontalis, e	LA	4	Suprahyoidei, a, um	LA	1
Subdeltoides, a, um	LA	1	Frontalis, e	LA	3	Retrohyoidea, a, um	LA	2
Descendens, ntıs	LA	1	Opponens, ntıs	LA	1	Subclavius, a, um	LA	2
Dexter, tra, trum	LA	1	Orbicularıs, e	LA	1	Subfascialis, e	LA	2
Diaphragmaticus, a, um	GR	1	Orbitalıs, e	LA	1	Subscapularıs, e	LA	2
Digastricus, a, um	LA	1	Palatinus, a, um	LA	5	Superficialıs, e	LA	14

Tablo IV. Systema musculare içerisinde bulunan sıfatlar (Devamı)

Dorsalis, e	LA	6	Palpebralis, e	LA	1	Superior, ius	LA	18
Endopelvinus, a, um	GR	1	Parietalis, e	LA	5	Supraspinatus, a, um	LA	5
Epicranialis, e	LA	1	Temporoparietalis, e			Infraspinatus, a, um		
Epicranius, a, um	LA	1	Parotideus, a, um	GR	1	Suprasternalis, e	GR	3
Externus, a, um	LA	7	Pectineus, a, um	LA	5	Sternalis	LA	4
Extraperitonealis, e	GR	4	Iliopectineus, a, um			Suspensorius, a, um	LA	4
Extraserosalis, e	LA	1	Pectoralis, e	LA	4	Synovialis, e	LA	6
Falciformis, e	LA	1	Claviopectoralis, e			Tarsalis, e	LA	4
Femorialis, e	LA	4	Pelvicus, a, um	LA	1	Metatarsalis, e	LA	2
Fibrosus, a, um	LA	9	Peroneus, a, um	GR	8	Temporalis, e	LA	2
Fibularis, e	LA	9	Phrenicooesophagalis, e	GR	1	Tendineus, a, um	LA	28
Fixus, a, um	LA	1	Piriformis, e	LA	3	Intertendineus, a, um		
Fundiformis, e	LA	2	Plantaris, e	LA	5	Mesotendineus, a, um		
Fusiformis, e	LA	1	Planus, a, um	LA	1	Intratendineus, a, um	LA	21
Gastrocnemialis, e	GR	1	Popliteus, a, um	GR	2	Tendinus, a, um	LA	4
Gastrocnemius, a, um	GR	3	Subpopliteus, a, um			Teres, etis	LA	2
Gemellus, a, um	LA	2	Posterior, ius	LA	20	Tertius, a, um	LA	2
Gluteus, a, um	GR	9	Prepatellaris, e	LA	7	Thoracicus, a, um	GR	3
Graecilis, e	LA	1	Suprapatellaris, e			Endothoracicus, a, um		
Humeralis, e	LA	3	Infraapatalaris, e			Thyroideus, a, um	LA	3
Iliacus, a, um	LA	5	Presacralis, e	LA	2	Sternothyroideus, a, um		
Iliocostalis, e	LA	14	Rectosacralis, e			Tibialis, e	LA	7
Sternocostalis, e			Pretachealis, e	LA	1	Iliothibialis, e		
Intercostalis, e			Prevertebralis, e	LA	1	Transversus, a, um	LA	11
Subcostalis, e			Profundus, a, um	LA	13	Trapezius, a, um	GR	2
Costalis, e			Proprius, a, um	LA	6	Triangularis, e	LA	1
Lumbocostalis, e			Psoaticus, a, um	GR	1	Triceps, ipitis	LA	4
Iliopubicus, a, um	LA	1	Pterygoideus, a, um	GR	2	Tricipitalis, e	LA	1
Inferior, ius	LA	16	Puboanalis, e	LA	1	Trochantericus, a, um	GR	4
Inguinalis, e	LA	6	Pubococcygeus, a, um	GR	8	Ulnaris, e	LA	7
Intercruralis, e	LA	1	Iliococcygeus, a, um			Humeroulnaris, e		
Interfoveolaris, e	LA	1	Ischiococcygeus, a, um			Umbilicalis, e	LA	2
Intermedius, a, um	LA	7	Coccygeus, a, um			Urogenitalis, e	LA	1
Medius, a, um			Anococcygeus, a, um			Vastoadductorius, a, um	LA	3
Internus, a, um	LA	6	Puboperinealis, e	LA	1	Adductorius, a, um		
Interosseus, a, um	LA	5	Puborectalis, e	LA	1	Vastus, a, um	LA	3
Intertransversarius, a, um	LA	9	Pubovesicalis, e	LA	7	Ventralis, e	LA	1
Intertubercularis, e	LA	1	Rectovesicalis, e			Visceralis, e	LA	3
Intimus, a, um	LA	1	Pyramidalis, e	GR	1	Zygomatikus, a, um	GR	2
Investiens, etis	LA	5	Quadratus, a, um	LA	6			

Ortak bilim dili farklı çalışmalar içinde kullanılan yöntem ve bulguların doğru anlaşılabilmesi, gelecek nesillere aktarılması, karışıklıkların önlenmesi adına önemli bir araçtır. Bir bilimin gelişmesi için terminoloji mihenk taşıdır. Bilim terimlerinin anlamlarının bilinmesi, bir terimin o bilim ile uğraşan herkes için aynı şeyi ifade etmesi, bilimsel iletişimin en önemli basamağıdır. Bilim dalına ait terimlerin kökeninin, yapısal özelliklerinin, anlamlarının ve kullanım özelliklerinin bilinmesi bilginin kolay öğrenilmesine katkısı oldukça fazladır. Bilimde problemsiz bir iletişim için açık ve anlaşılabilir bir nomenclatüre gereklidir (6).

Her devirde üzerinde uzun araştırmalar yapılan Tıp ilminin, insanlık tarihi kadar eski geçmişi vardır. İnsanların en temel korkusu ölümdür. İnsanlar ölümün üstesinden gelmek için korkularını destekleyen hastalıklara çareler aramaya başlamışlardır. Tarih öncesi dönemde hastalıkların doğaüstü güçlerden geldiğine inanmışlardır. Milattan önce (M.Ö.) 5. yüzyılda Hippocrates bilimsel tıp dönemini başlatmıştır (7). Günümüz tıbbında kullanılan Antik Grek kültüründen gelen terimlerin en eskileri Hippocrates dönemine kadar uzanmaktadır (8). Klasik Yunan çağında tıbbi gerçek bir bilime çeviren iki fakülteden birisi "The Medical School of Kos" Hippocrates'in öncülüğünde kurulmuştur diğeri "The Medical School of Knidos" ise Euriphon öncülüğünde kurulmuştur (9). Hippocrates'in medikal yazıları "Hippocrates corpus" adı verilen eserinde toplanmıştır (10). Hippocrates corpus; pericardium, kalp kapakları ve büyük damarlar hakkında bilgi veren ilk eserlerden biridir (10). Hippocrates peritoneum ve bronchus terimlerini tanıtmıştır (8). Hippocrates tarafından "masseter" and "crotapeus" (M. temporalis) terimleri kullanılmıştır (11).

Anatomi teriminin tarihte ilk kez Diocles of Carystus (M.Ö. 375-295) tarafından kullanıldığı ileri sürülürken (12,13) Hippocrates'in çağdaşı olan Aristoteles'inise (M.Ö. 384-322) anatomiye bir bilim dalı olarak kabul eden bilim insanı olduğu ileri sürülmektedir. Bu açıdan Aristo ilk anatomist olarak kabul edilir (14). Aristoteles, hayvanlar üzerinde araştırma yapmıştır, karşılaştırmalı anatominin kurucusudur ayrıca organlarının yerleri tarif edecek şekilde topografik anatominin temellerini atmıştır (14). Aristoteles aorta, arteria, trachea, diaphragma, meninges terimlerini ilk kez kullanmıştır (13).

Bergamalı Galenos (Milattan sonra 129-216), dönemin otoriter bilim adamlarından biri olarak maymun, köpek, keçi, koyun ve domuzlarda sayısız diseksiyon yaparak çok sayıda anatomik yapıyı açıklamıştır. Arterler, venler ve sinirlerin birbiri ile bağlantılı olduklarını ortaya koymuştur (10). Galenos; epiphysis, hipophysis, tarsus, pylorus, gluteus, coccygis, thymus, thalamus, ventriculus gibi birçok terimi terminolojiye kazandıran bilim insanıdır (8,13,15). Anatomi alanında yapılan çalışmaların sonucu var olan terimleri bir liste halinde toparlayan Efesli Rufus "On the names of the parts of the human body" isimli çalışması ile isimlendirme alanında günümüze ulaşan en eski kaynaklardandır (10). Bu açıdan bakıldığında Efesli Rufus anatomik terminolojinin kurucu olarak kabul edilmektedir (15).

İlk uluslararası terminoloji toplantısı 1895 yılında 9. Anatomische Gesellschaft tarafından Basel'de yapılmış ve bu toplantıda Basiliensia Nomina Anatomica (BNA)

kabul edilmiştir (16). Başlangıçta BNA, Büyük Britanya ve Fransa tarafından kabul edilmemiştir. 1928 yılında gerçekleşen toplantıda yapılan düzenlemeler ile BNA'nın Birmingham Revizyonu (BR) olarak bilinen terminoloji listesi ortaya çıkmıştır (17).

Anatomische Gesellschaft, BNA üzerinde düzenlemeler yaparak Jena Nomina Anatomica (JNA)'yı 1935 yılında yayınlamıştır (16). International Federation of Associations of Anatomists (IFAA) 1936 yılında The International Anatomical Nomenclature Committee (IANC)'yi kurulmuştur. Bu komite dünyaca kabul gören ilk anatomi terimleri listesi olan Parisiensia Nomina Anatomica (PNA) 1955'te Paris'teki 7. Uluslararası Anatomistler Kongresinde yayınlanmıştır (8). Düzenli yapılan toplantılar ile 1961, 1966, 1977, 1983, 1989 yıllarında listede güncellemeler yapılarak yeni baskıları çıkarılmıştır (8). Tokyo'daki 10. Uluslararası Anatomistler Kongresi'nde Nomina Anatomica'nın dördüncü baskısına ek olarak Nomina Histologica ve Nomina Embryologica 1975'te onaylanmıştır, Nomina Histologica ve Nomina Embryologia 1977'de yayınlanmıştır (16).

IFAA tarafından 1989 yılında Rio de Janeiro'da IANC yerine yeni bir terminoloji komitesi "Federative Committee on Anatomical Terminology" (FCAT) kurulmuştur. Anatomik Terminoloji Federasyon Komitesi (FCAT) ve Uluslararası Anatomistler Dernekleri Federasyonu (IFAA) yeni bir terminoloji oluşturmaya başlamıştır. FCAT üyeleri Ağustos 1989'da Rio de Janeiro, Brezilya'daki Federatif Dünya Anatomi Kongresi konferansında seçilmiştir. Bu komite 1998 yılına kadar TA başlıklı yeni terminoloji listesini üzerinde bazı toplantılar yapmıştır. Yeni terminoloji listesi Latince isimler ile birlikte terimlerin İngilizce karşılıklarını da içeren iki sütun halinde 1998 yılında yayımlanmıştır. Bundan sonra FCAT, Terminologia Histologica'yı (2006) derleyip ve düzenlemiştir (16).

Günümüzde kullanılan anatomik terimlerin kökeni Grekçe ve Latince terimlerden oluşsa da, esas itibariyle Latince dil bilgisi kurallarına göre yazılıp telaffuz edilmektedir. Bu açıdan Latin dilinin temel özelliklerine vakıf olmadan anatomik terminolojiyi anlamak mümkün değildir. Latin dilinde mevcut kelime çeşitleri nomen substantivum (ad, isim), nomen adjectivum (sıfat), numeralis (sayı), pronomen (adıl, zamir), verbum (fiil), adverbium (belirteç, zarf), praepositio (ilgeç, edat), conjunctio (bağlaç, bağlama edatı), interjectio (ünlem, nida), particula (edat parçacığı) olmak üzere 10 gruba ayrılmaktadır. Toplamda 10 çeşit olan sözcük türleri beş adet çekimli (değişken) beş adet çekimsiz (değişmeyen) olmak üzere iki bölüme ayrılır (5). Bu kelime grupları içinde tıbbi terminolojide kullanılan kelimeler esas itibariyle isimler, sıfatlar ve sayılardan oluşmaktadır.

Sıfatlar; isimler ile birlikte kullanılan onları niteleyen sözcüklerdir. Türkçe'de çekilmeyen yalın halinde kullanılan sıfatlar, Latince dil bilgisine göre sayı, cins, durum bakımından çekilerek kendisinden önce gelen isme uygun olarak kullanılırlar. Bu ad-sıfat uyumu (attributum) Tıbbi Latince'nin en zor kavranan kısmıdır. Üçlü uyum söz konusudur (5). Sıfatlar nitelediği ismin cinsine (masculinum, femininum ve neutrum), sayısına (tekil veya çoğul) ve haline uymak zorundadırlar.

Latince'de sıfatların diğer bir özelliği üç dereceli (gradus positivus, gradus comparativus ve gradus superlativus) olmasıdır. Sıfatların bu özelliklerini bilmeden tıbbi ter-

minolojideki incelikleri ve nüansları anlamak imkânsızdır.

Tıbbi terminoloji üzerinde yapılan son çalışmalara baktığımızda iki grupta yoğunlaştığımızı görmekteyiz. Birinci gruptaki çalışmalar anatomik terminolojinin tarihsel süreçteki gelişimi üzerine yoğunlaşırken (8,16,18,19) ikinci gruptaki çalışmalar başlangıçtan beri gelen ve günümüzde halen kullanılmaya devam eden terimlerin kullanım hataları nelerdir ve bunların nasıl düzeltilmesi gerektiği konusu üzerine yoğunlaşmaktadır (6,17,20-26). Ülkemizde ise anatomik terminoloji ile ilgili çalışmaların oldukça sınırlı sayıda olduğu görülmektedir (13,27).

Shikano ve Yamashita tarafından yapılan çalışmada baş ve boyunda bulunan yapıların isimlerinde bulunan sıfatları inceleyerek kendi dilleri (Japonca) açısından terminolojide bulunan sıfatların rollerini inceleyerek yayımlamışlardır (28). Biz çalışmamızda Terminologica Anatomica'da hareket sistemi içerisindeki terimlerde bulunan sıfatları inceledik. Shikano ve Yamashita sıfatları kendi dillerindeki anlamlarına göre gruplandırırken biz çalışmamızda sıfatları köken, derece ve şekillerine göre gruplandırdık. Shikano ve ark. (29), tarafından yapılan çalışmada ise iskelet sisteminde kullanılan canalis ve canales kelimelerini takip eden kullanımları inceleyip analiz ederek insan vücudunu içeren yapıların daha iyi anlaşılması ve anatomik isimlendirmenin gelecekteki revizyonu için göz önüne alınarak Latince terimlerin analizi yapılmış Japonca karşılıkları incelenmiştir. Shikano ve arkadaşlarının çalışmasında ise kranial ve yüz kemiklerindeki yapılarda kullanılan Latince sıfatları Japon anatomik isimlerinde bu sıfatlara karşılık gelen kelimeleri incelemişlerdir (30).

Anatomi terminolojisi medikal branşlar içerisindeki en eski ve en temel terimleri içerir. Diğer branşlara ait terimlerin çoğu bu terimler temel alınarak türetilmektedir. Bu açıdan sağlıkla ilgili tüm disiplinler için temel kaynak olarak görev üstlenmektedir. Anatomik terminoloji sadece bilim adamları ve doktorlar için değil diğer sağlık görevlileri, gazeteciler, avukatlar, çevirmenler, dil bilimciler için de basit, açık ve anlaşılır olmalıdır (6). Anatomik terminolojinin doğru kullanımı hem tıp öğrencileri hem de uygulayıcı hekimler için büyük önem taşımaktadır. Özelleşmiş anatomik terimleri öğrenmek, hatırlamak ve anlamak birinci sınıf tıp öğrencilerinin karşılaştığı en büyük zorluklardan biridir (17). Cerrahi veya invaziv girişimlerde hekimlere yol gösteren anatomik bilgideki eksiklik, uygulamaların tanımlanmasında ve ifade edilmesinde sıkıntıya sebep olduğu gibi yanlış veya farklı terminolojinin kullanılması da hasta güvenliğini etkileyebilir ve iletişimde ciddi sonuçlara yol açabilir (31). Terminoloji tıbbi bilimlerin gelişmesi için bu kadar büyük öneme sahipken ülkemizde bu konuda yapılan çalışmalar bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıdadır. Terminoloji bilimine gereken önemin verilmediği günümüzde, kullanılmaya devam eden terminoloji listesinin bilinmesi ve incelenmesi başta anatomi olmak üzere tüm tıp bilimlerine katkı sağlayacağı aşikardır. Bu doğrultuda TA'daki hareket sisteminde bulunan sıfatları incelediğimiz çalışmamızın terminoloji konusuna ışık tutacağı ve bundan sonra yapılacak olan çalışmalara temel oluşturacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

1. Federative Committee on Anatomical Terminology. Terminologia Anatomica: International Anatomical Terminology (1st ed). Georg Thieme Verlag, Stuttgart 1998; pp 1-46.
2. Brunner H, Tanker P. Mesleki Latince (2. Baskı). Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Yayınları, Ankara 1988.
3. Kuyucu Y. Tıp Terimlerinin Oluşması ile İlgili Genel Bilgiler ve Fonksiyonel Anatomi Terimleri Sözlüğü. Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum 1988.
4. Kabağaç S, Alova E. Latince Türkçe Sözlük. Sosyal Yayınlar, Söğüt Ofset, İstanbul 1995.
5. Mesut R. Tıbbi Latince (3. Baskı). Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul 2015.
6. Kachlik D, Musil V, Baca V. Terminologia Anatomica after 17 years: inconsistencies, mistakes and new proposals. Ann Anat 2015; 201:8-16.
7. Bayat AH. Tıp Tarihi (1. Baskı). Sade Matbaa, İzmir 2003.
8. Kachlik D, Bozdechova I, Cech P et al. Mistakes in the usage of anatomical terminology in clinical practice. Biomed Pap Med Fac Univ Palacky Olomouc Czech Repub 2009; 153:157-162.
9. Magiorkinis E, Belouka A, Diamantis A. Ancient Greek medicine before and after Hippocrates: the scientification of medicine. Balkan Military Med Rev 2011; 14:52-65.
10. Conti AA, Paternostro F. Anatomical study in the Western world before the Middle Ages: historical evidence. Acta Biomed 2019; 90:523-525.
11. Sawai T. The emergence of modern muscle names: The contribution to the foundation of systematic terminology of Vesalius, Sylvius, and Bauhin. Anat Sci Int 2019; 94:23-38.
12. Gladstone E. Diocles of Carystos, and his letter to king antigonus. Cal West Med 1931; 34:409-411.
13. Çıkmaz S. Türkçe Anatomi Terimlerinin Etimolojik ve Semantik Açısından İncelenmesi. Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Edirne 2006; ss 1-16.
14. Crivellato E, Ribatti D. A portrait of Aristotle as an anatomist: Historical article. Clin Anat 2007; 20:477-485.
15. Mesut R, Çıkmaz S. Tıbbi Terminoloji (3. Baskı), Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul 2014.
16. Sakai T. Historical evolution of anatomical terminology from ancient to modern. Anat Sci Int 2007; 82:65-81.
17. Strzelec B, Chmielewski PP, Gwor B. The Terminologia anatomica matters: examples from didactic, scientific, and clinical practice. Folia Morphol 2017; 76:340-347.
18. Federative International Programme for Anatomical Terminology (FIPAT). History of International Anatomical Terminology. IFAA documentation: FICAT History, Fribourg 2010; ss 1-10.
19. Buklijas T. The science and politics of naming: reforming anatomical nomenclature, ca. 1886-1955. J Hist Med Allied Sci 2017; 72:193-218.
20. Chmielewski PP. New Terminologia Anatomica: Cranium and extracranial bones of head. Folia

- Morphol (Warsz) 2019.
21. Chmielewski PP, Domagała ZA. Terminologia Anatomica and its practical usage: pitfalls and how to avoid them. *Folia Morphol* 2020; 79:198-204.
 22. Chmielewski PP, Strzelec B. Should Terminologia Anatomica be revised and extended? A critical literature review. *Folia Morphol* 2020; 79:1-14.
 23. Chmielewski PP. New Terminologia Anatomica highlights the importance of clinical anatomy. *Folia Morphol (Warsz)* 2020; 79:15-20.
 24. Musil V, Blankova A, Baca V. A plea for an extension of the anatomical nomenclature: The locomotor system. *Bosn J Basic Med Sci* 2018; 18:117-125.
 25. Hirsch BE. Does the Terminologia Anatomica really matter? *Clin Anat* 2011; 24:503-504.
 26. Kachlik D, Baca V, Bozdechova I, et al. Anatomical terminology and nomenclature: past, present and highlights. *Surg Radiol Anat* 2008; 30(6):459-466.
 27. Unur E, Ertekin T, Acer N ve ark. Names which originate from plants within Terminologia Anatomica. *J Turgut Özal Med Cent* 2016; 23:488-489.
 28. Shikano S, Yamashita Y. Adjectives that have different meanings in various Latin anatomical names, and expression of these adjectives in Japanese anatomical names. *J Med Dent Sci* 1998; 45:97-102.
 29. Shikano S, Abe T, Terashima T. Analysis and classification of Latin anatomical names of skeletal canals in Terminologia anatomica, and comparison with corresponding Japanese anatomical names. *Kokubyo Gakkai Zasshi* 2010; 77: 176-181.
 30. Shikano S, Yamashita Y, Sato T. Adjectives in international anatomical names and the corresponding words in Japanese anatomical names. *Kaibogaku Zasshi* 2002; 77:37-41.
 31. Balgobin S, Jeppson PC, Wheeler T et all. Standardized terminology of apical structures in the female pelvis based on a structured medical literature review. *Am J Obstet Gynecol* 2020; 222:204-218.